

Sygn. akt I C 916/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 lipca 2016 r.

Sąd Okręgowy w Toruniu Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: S. S. O. Wojciech Modrzyński

Protokolant: starszy sekretarz sądowy Monika Falkiewicz

po rozpoznaniu w dniu: 6 lipca 2016 r. w Toruniu

przy udziale : -----

sprawy z powództwa: Banku (...) S.A. w W.

przeciwko E. K.

o zapłatę

1. Oddała powództwo
2. zasądza od powoda na rzecz pozwanej kwotę **7217 zł** (siedem tysięcy dwieście siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania
3. nakazuje zwrócić powódce ze Skarbu Państwa Sądowi Okręgowemu w Toruniu kwotę 30 zł tytułem zwrotu błędnie uiszczonych opłat

SSO Wojciech Modrzyński

IC 916/16

UZASADNIENIE

Do Sądu Okręgowego w Toruniu wpłynął pozew Banku (...) S.A. w W. przeciwko pozwanej E. K. o wydanie nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym i zasądzenie od pozwanej na swoją rzecz kwoty 42.660,29 CHF z dalszymi odsetkami umownymi zmiennymi w razie zmiany stopy referencyjnej LIBOR 6M liczonymi w następujący sposób 1,5 x (LIBOR 6M – 2pp) od kwoty 40.489,91 CHF od dnia 24.03.2016r. do dnia zapłaty oraz z kosztów procesu.

W uzasadnieniu swego stanowiska pełnomocnik powódki wskazał, iż strony zawarły w dniu 30 listopada 2005 roku umowę nr (...) kredytu budowlanego w walucie wymiennej. Bank udzielił powyższego kredytu na okres do 21 listopada 2011 roku. Pozwana miała spłacać swoje zobowiązanie w ratach miesięcznych uwzględniających zmienne oprocentowanie ustalane w oparciu o stawkę referencyjną 6M LIBOR, zaokrągloną do czwartego miejsca po przecinku, obowiązującą w Banku w dniu podpisania umowy kredytu, a w okresie kredytowania w pierwszym dniu kolejnego okresu stabilizacji oprocentowania przy uwzględnieniu marży banku w wysokości 2%. Kredyt był udzielony na zakup nieruchomości położonej w miejscowości M. (...) gmina B..

Pozwana przestała wywiązywać się z postanowień umowy i bank wypowiedział jej umowę kredytową i wezwał do spłaty pozostałej części zadłużenia w kwocie 42.660,29 CHF. Pozwana nie uściła w terminie żądanej kwoty.

W dniu 12.04.2016r. Sąd Okręgowy w Toruniu wydał nakaz w postępowaniu upominawczym zgodnie z żądaniem pozwu.

Pozwana wniosła sprzeciw od powyższego nakazu zapłaty domagając się jego uchylenia i oddalenia powództwa. Pozwana podniosła następujące zarzuty: nieuwodnienia żądania z uwagi na brak dołączonych dowodów z dokumentów, z których wynikałoby wysokość zadłużenia oraz zawarcia w umowie niedozwolonych klauzul umownych powodujących nieważność umowy.

W jej ocenie wyciąg z ksiąg banku stanowi jedynie dokument prywatny i nie jest miarodajny do ustalenia wysokości zobowiązania wobec banku. Pozwana zakwestionowała powyższy dokument i wskazała, iż w jej ocenie bank nie udowodnił wysokości dochodzonego roszczenia w związku z powyższym powództwo winno być oddalone. Ponadto wskazała, iż zawarte w Regulaminie Kredytowania postanowienia wskazujące, iż kredyty w walutach wymiennych spłacane są w złotych, przy zastosowaniu kursu sprzedaży walut według kursów waluty obowiązujących w banku w momencie spłaty, a ponadto odsetki, prowizje oraz opłaty naliczane są w walucie kredytu i podlegają spłacie w walucie kredytu lub w złotych przy zastosowaniu kursu sprzedaży walut obowiązującym w banku w momencie spłaty, stanowią klauzulę abuzywną i powodują nieważność zawartej umowy. W tym zakresie pozwana powołała się na pogląd wyrażony wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 7 maja 2013 roku w sprawie VI ACa 441/13.

Na rozprawie w dniu 6 lipca 2016 roku pełnomocnik pozwanej podtrzymała stanowisko pozwanej zawarte w sprzeciwie i wniosła o oddalenie powództwa i zasądzenie na rzecz pozwanej zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 30 listopada 2005r. strony zawarły umowa kredytu budowanego w kwocie 87.974,91 CHF na zakup nieruchomości gruntowej o walorach rekreacyjnych. Kredyt został udzielony od dnia 21 listopada 2020 roku.

Pozwana zobowiązała się do spłaty przedmiotowego kredytu w 180 ratach kapitałowo-odsetkowych, których wysokość oraz termin płatności zostały określone w załączonym do umowy harmonogramie spłaty kredytu. Zawarta umowa kredytowa przewidywała, iż bank uruchomi kredyt jednorazowo, bezgotówkowo. Od udzielonego kredytu bank pobrał prowizję przygotowawczą w wysokości 0,8% kwoty kredytu tj. 703,80 CHF. Kredyt miał być przelany na rachunki bankowe zbywców nieruchomości tj. K. F. i M. F. we wskazanych w umowie częściach.

Dowód: umowa kredytu bankowego k – 8-13 akt

Zgodnie z §15 umowy kredytowej w sprawach nieuregulowanych w umowie zastosowanie ma Regulamin kredytowania osób fizycznych w zakresie produktów hipotecznych. Pozwana oświadczyła, iż otrzymała powyższy regulamin przy zawarciu umowy kredytu. Zgodnie z §39 powyższego Regulaminu kredyty w walutach wymiennych uruchamiane są w złotych, przy zastosowaniu kursu kupna, według kursów walut obowiązujących w Banku w momencie wypłaty. Kredyty w walutach wymiennych spłacane są:

- 1) W złotych, przy zastosowaniu kursu sprzedaży waluty, według kursów walut obowiązujących w Banku w momencie spłaty, lub w
- 2) Walucie, w której zostały udzielone, stosownie do ustaleń zawartych w umowie kredytu.

Regulamin w §40 wskazywał, iż odsetki, prowizje oraz opłaty naliczane są w walucie kredytu i podlegają spłacie w walucie kredytu lub w złotych, przy zastosowaniu kursów sprzedaży walut obowiązujących w banku w momencie spłaty.

Stosownie do §4 ust. 7 zawartej przez strony umowy kredytu – kredyt będzie spłacany w złotych.

Dowód: Regulamin k- 41-65 akt

umowa kredytowa k 8-13 akt

Zawarta umowa kredytowa przewidywała obowiązek jej spłaty w miesięcznych równych ratach kapitałowych wraz z odsetkami. W §3 umowy ustalono, iż oprocentowanie będzie wynosiło 3,1783% w stosunku rocznym. Oprocentowanie jest zmienne w oparciu o stawkę referencyjną LIBOR 6M zaokrągloną do 4 miejsca po przecinku, obowiązującą w banku w dniu podpisania umowy kredytu, a w okresie kredytowania - w pierwszym dniu kolejnego okresu stabilizacji oprocentowania przy uwzględnieniu marży banku w wysokości 2pp.

Dowód: umowa kredytowa k- 8-13 akt

Zgodnie z §4 umowy, kredytobiorca zobowiązał się do spłaty kredytu wraz z odsetkami w terminach określonych w ust. 3. Kredyt miał być spłacany w złotych (PLN). Umowa kredytowa dopuszczała możliwość przedterminowej spłaty całości bądź części kredytu pod warunkiem uprzedniego pisemnego poinformowania o tym banku na co najmniej pięć dni roboczych przed datą przedterminowej spłaty. W przypadku przedterminowej spłaty kredytu w całości lub w części w terminie do 5 lat od podpisania umowy bank pobiera prowizję rekompensacyjną w wysokości 1% kwoty przedterminowej spłaty min. 50 zł. po zakończeniu tego okresu opłata ta nie jest pobierana (§4 ust. 10 i 11 umowy).

Dowód: umowa kredytowa k – 8-13 akt

Zawarta umowa przewidywała również, iż w przypadku nieterminowej spłaty rat kredytu bankowi przysługują odsetki za opóźnienie spłaty w wysokości 1,5 stopy oprocentowania kredytu określonego w §3 ust.1 umowy (§5 umowy) .

Dowód: umowa kredytu – k. 8-13

Pismem z dnia 28 kwietnia 2014 roku, w związku z brakiem spłaty wymagalnych należności powód wypowiedział umowę z 30 dniowym terminem wypowiedzenia od dnia doręczenia wypowiedzenia i wezwał do spłaty całego kredytu. Z treści tegoż pisma wynikało, iż zadłużenie na dzień 28 kwietnia 2014r. wyniosło: 40.566,14 CHF – kapitał, odsetki 210,58 CHF.

Dowód: dokument - wypowiedzenie umowy – k . 14-15, zpo. k.-16-17

Pozwana nie uregulowała zadłużenia. Powód w dniu 3 marca 2016r. wystawił wyciąg z ksiąg banku, który stwierdza zadłużenie na 42.660 CHF. Na ww. kwotę składają się:

-40.489,91 CHF kapitał,

-2170,38 CHF odsetki umowne,

-dalsze należne odsetki od dnia 24.03.2016r. w wysokości 2,0061 % w stosunku rocznym wysokość odsetek ulega zmianie w razie zmiany stopy referencyjnej LIBOR 6M. Wysokość odsetek ustalana w następujący sposób 1,5 x (LIBOR 6M + 2pp)

Dowód: wyciąg k. – 6 akt

W dniu 30.04.2015r. bank (...) S.A. w W. zmienił nazwę na (...) S.A. w W..

Dowód: okoliczność niesporna

Sąd zważył, co następuje:

Powyższy stan faktyczny ustalony został w oparciu o dokumenty złożone przez strony. Sąd uznał powyższe dokumenty za w pełni wiarygodne. Żadna ze stron nie kwestionowała prawdziwości złożonych dokumentów, z wyłączeniem wyciągu z ksiąg rachunkowych banku.

Dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy kluczowe znaczenie miała zawarta umowa kredytowa i dołączony do niej regulamin kredytowania osób fizycznych w zakresie produktów hipotecznych. Oba dokumenty nie były kwestionowane przez strony i wobec powyższego Sąd uznał je za w pełni wiarygodne, czyniąc z nich podstawę ustaleń faktycznych w niniejszej sprawie. Zarówno treść jak i prawdziwość umowy i regulaminu nie budziła wątpliwości Sądu.

Na wstępie wskazać należy, iż w niniejszej sprawie powód wystąpił do Sądu z powództwem w postępowaniu upominawczym. Nakazem zapłaty z dnia 12 kwietnia 2016 roku Sąd Okręgowy w Toruniu w postępowaniu upominawczym uwzględnił w całości żądane roszczenie. Zgodnie z art. 505 § 1 k.p.c. W razie prawidłowego wniesienia sprzeciwu nakaz zapłaty traci moc. W przedmiotowej sprawie pozwana złożyła w terminie, prawidłowo sprzeciw od nakazu zapłaty. Zgodnie z art. 503 § 1 k.p.c. pismo zawierające sprzeciw wnosi się do Sądu, który wydał nakaz zapłaty. W piśmie pozwany powinien wskazać czy zaskarża nakaz w całości, czy w części, przedstawić zarzuty, które pod rygorem ich utraty należy zgłosić przed wdaniem się w spór co do istoty sprawy, oraz okoliczności faktyczne i dowody. Sąd pomija spóźnione twierdzenia i dowody, chyba, że strona uprawdopodobni, że nie zgłosiła ich w sprzeciwie bez swojej winy lub, że uwzględnienie spóźnionych twierdzeń i dowodów nie spowoduje zwłoki w rozpoznaniu sprawy albo występują inne wyjątkowe okoliczności.

W omawianej sprawie pozwana podniosła dwa zarzuty: zarzut nieudowodnienia wysokości dochodzonego roszczenia oraz zarzutu nieważności umowy.

Za uzasadnione uznać należy zarzuty pozwanej dotyczące nieważności umowy w związku z zawartymi w niej niedozwolonymi klauzulami umownymi.

Odnosząc się do powyższego zarzutu wskazać należy, iż zgodnie z art. 69 ust. 1 prawa bankowego (brzmienie ustępu 1 w dniu zawarcia umowy i w dniu dzisiejszym jest tożsame), przez umowę kredytu bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwotę środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel, a kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu. Udzielanie kredytów jest jedną z czynności banków przewidzianą w prawie bankowym. Do essentialia negotii umowy kredytu należą: oddanie przez bank do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie ściśle określonej kwoty środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel oraz zobowiązanie kredytobiorcy do korzystania z oddanych do dyspozycji środków pieniężnych na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu (patrz. Arkadiusz Kawulski, Komentarz do prawa bankowego. Uwagi do art. 69, LEX 2013). Umowa kredytu stanowi zatem odrębny typ umowy nazwanej. Jest to umowa konsensualna, dwustronnie zobowiązująca, odpłatna. Różni się od umowy pożyczki pieniężnej, której istota sprowadza się do przeniesienia środków pieniężnych na własność (przy kredycie środki są oddane do dyspozycji kredytobiorcy), braku konieczności określenia celu pożyczki (przy kredycie taki cel jest obowiązkowy), wreszcie udzielanie kredytów i udzielanie pożyczek pieniężnych to odrębne czynności bankowe. Sąd Okręgowy rozpoznający niniejszą sprawę aprobuje pogląd SN wyrażony w wyroku z dnia 13 maja 2009 roku (IV CSK 32/2009, LexPolonica nr 3028358Umowa) wskazujący, iż umowa kredytu nie jest odmianą umowy pożyczki. W niniejszej sprawie, co wynika z treści łączącej strony umowy, bank udzielił pozwanej kredytu walutowego. Ustawa prawo bankowe nie zawiera legalnej definicji umowy kredytu walutowego. Odwołując się do zasad interpretacji językowej, za kredyt walutowy uznać należy zatem kredyt, który jest określony w walucie obcej, w tejże walucie obcej jest wypłacony i w walucie obcej jest spłacony.

Jak wynika z §39 powołanego regulaminu kredyty w walutach wymienialnych uruchamiane są w złotych, przy zastosowaniu kursu kupna, według kursu walut obowiązujących w Banku w momencie wypłaty. Kredyty w walutach wymienialnych spłacane są: czy w złotych, przy zastosowaniu kursu sprzedaży waluty, według kursów walut obowiązujących w Banku w momencie spłaty lub w walucie, w której zostały udzielone. Zgodnie z § 40 odsetki, prowizję oraz opłaty naliczane są w walucie kredytu i podlegają spłacie w walucie kredytu lub w złotych, przy zastosowaniu kursu sprzedaży obowiązujących w Banku w momencie spłaty. Jak wynika z treści zawartej umowy kredyt spłacany jest w złotych (§4 pkt 7 umowy). Również w tej walucie (PLN) kredyt został uruchomiony. Zatem

w omawianej sprawie strony zawarły umowę mocą, której bank przekazał do dyspozycji pozwanej określoną kwotę złotych polskich stanowiących równowartość określonej w umowie ilości franków szwajcarskich. Wartość ta była ustalana w odniesieniu do ceny kupna franka szwajcarskiego obowiązującej w banku w dniu udzielenia kredytu. Zgodnie z umową pozwana miała spłacać powyższy kredyt w PLN, według ceny sprzedaży franka szwajcarskiego obowiązującej w banku w dniu wpłacenia konkretnej raty.

W pierwszej kolejności wskazać należy, iż tak skonstruowana umowa nie stanowi umowy kredytu, zawiera bowiem liczne odstępstwa od definicji legalnej zawartej w prawie bankowym. Do wskazanych essentialia negoti umowy kredytu bankowego należy bowiem określenie kwoty kredytu i waluty kredytu, określenie oprocentowania i zasad jego zmiany, cel kredytu i wysokość prowizji. Zobowiązanie kredytobiorcy polega na spłacie wykorzystanej części kredytu wraz z odsetkami i zapłaty umówionej prowizji. W omawianej sprawie wartość kredytu wyrażona została we franku szwajcarskim, natomiast wypłata kredytu i ustalenie wysokości raty odnosiło się do złotych polskich. W tej sytuacji kredytobiorca nigdy nie spłaca nominalnej wartości kredytu, bowiem z uwagi na różnice kursowe zawsze będzie to inna kwota (należy pamiętać, iż kredyt uruchomiono w złotych, a nie we franku szwajcarskim). Cecha ta stanowi znaczące odejście od ustawowej konstrukcji kredytu, której elementem przedmiotowo istotnym jest obowiązek zwrotu kwoty otrzymanej. Fakt ten wynika z włączenia do umowy klauzuli waloryzacyjnej, która powoduje, że wysokość zobowiązania wyrażonego w walucie polskiej jest modyfikowana innym miernikiem wartości. Włączenie do umowy takiej klauzuli waloryzacji wprowadza szereg problemów związanych z przełamaniem zasady nominalizmu, zasady określoności świadczenia, obciążeniu kredytobiorcy nieograniczonym ryzykiem kursowym, a także możliwości naruszenia przepisów o odsetkach maksymalnych (patrz: Jacek Czabański, Walutowe klauzule waloryzacyjne w umowach kredytów hipotecznych. Analiza Problemu., Palestra 6/2016).

Warto także zauważyć, iż uruchomienie kredytu następowało w PLN według kursu kupna, natomiast spłata kredytu ustalana jest w oparciu o kurs sprzedaży. Już tylko takie zastrzeżenia zawarte w umowie stanowi rodzaj ukrytej prowizji banku. Kredytobiorca zaciągając i spłacając kredyt nawet tego samego dnia i przy niezmiennym kursie waluty zobowiązany byłby do spłaty wyższej kwoty aniżeli pożyczył. Różnica wynikałaby z różnic kursu kupna i sprzedaży waluty w banku i obowiązku dokonania spłaty w PLN. Należy przy tym pamiętać, iż umowa przewiduje możliwość przedterminowej spłaty kredytu i w przypadku jej dokonania przed upływem 5 lat od dnia zawarcia umowy Bankowi przysługuje prawo do pobrania 1% prowizji liczonej od kwoty przedterminowej spłaty.

Zgodnie z art. 3851§1 k.c. postanowienia umowy zawieranej z konsumentem niezgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny.

§ 2. Jeżeli postanowienie umowy zgodnie z § 1 nie wiąże konsumenta, strony są związane umową w pozostałym zakresie.

§ 3. Niezgodnione indywidualnie są te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. W szczególności odnosi się to do postanowień umowy przejętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta.

§ 4. Ciężar dowodu, że postanowienie zostało uzgodnione indywidualnie, spoczywa na tym, kto się na to powołuje.

Klauzulą niedozwoloną jest postanowienie umowy zawartej z konsumentem (lub wzorca umownego), które spełnia (łącznie) wszystkie przesłanki określone w przepisie art. 3851 k.c.:

- 1) nie jest postanowieniem uzgodnionym indywidualnie;
- 2) nie jest postanowieniem w określającym główne świadczenia stron;

3) kształtuje prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy.

W omawianej sprawie wskazać należy, iż regulacje dotyczące istotnych postanowień umownych, które zakwestionowała pozwana, zawarte są w regulaminie. Nie były więc uzgodnione indywidualnie.

W dalszej kolejności konieczne było ustalenie czy te postanowienia dotyczą głównych świadczeń stron.

Zgodnie z powołaną wyżej definicją umowy kredytu zawartą w art. 69 prawa bankowego do elementów przedmiotowo istotnych tego typu umowy należy obowiązek zwrotu kwoty kredytu wraz z umówionymi odsetkami i zapłaty prowizji. W omawianej sprawie wypłata kredytu w złotych polskich i zawarcie w umowie klauzuli waloryzacyjnej powodowały niemożliwość określenia świadczenia zarówno co do wysokości kredytu jak i rat spłacanej pożyczki z uwagi na możliwość jednostronnego ustalania kursu waluty przez bank.

W ocenie Sądu klauzule zawarte w §39 ust. 2 pkt 1 i §40 regulaminu są nieodzownymi klauzulami umownymi albowiem postanowienia te kształtują prawa i obowiązki konsumenta - kredytobiorcy - w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami oraz rażąco naruszając jego interesy.

Jako sprzeczne z dobrymi obyczajami kwalifikowane są w szczególności wszelkie postanowienia, które zmierzają do naruszenia równorzędności stron umowy, nierównomiernie rozkładając uprawnienia i obowiązki między partnerami stosunku obligacyjnego. Natomiast o rażącym naruszeniu interesów konsumenta można mówić w przypadku prawnie relewantnego znaczenia tego nierównomiernego rozkładu praw i obowiązków stron umowy.

Bank przyznał sobie prawo do jednostronnego regulowania wysokości rat kredytu i odsetek (opłat, prowizji) waloryzowanego kursem złotówki (lub franka). Jednocześnie prawo banku do ustalania - kursu waluty w świetle zawartej przez strony umowy nie doznawało żadnych ograniczeń (por. Wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 14 maja 2015 r. I ACa 16/15).

W umowie nie wskazano kryteriów kształtowania kursu. Na kurs waluty wpływ mogły mieć: bieżące notowania waluty na rynku międzybankowym, podaż i popyt na waluty na rynku krajowym, płynność rynku walutowego, stan bilansu płatniczego i handlowego. Regulamin, posługując się pojęciami ogólnymi i niedookreślonymi, nie precyzował dostatecznie formalnych przesłanek dopuszczalności zmiany kursu i nie zapewniał wystarczającego dla kontrahenta poziomu rzetelności i obiektywności mechanizmu jego zmiany. Niedozwolone jest postanowienie, w którym wskazano jedynie termin ustalania kursu waluty przejętego do rozliczeń spłaty rat kapitałowo-odsetkowych, a nie określono sposobu ustalania tego kursu (Tak: Sąd Apelacyjny w Warszawie w wyroku z dnia 7 maja 2013 r. VI ACa 441/13, M. Pr. Bank. 2013/12/16-24)

Skoro bank może wybrać dowolne i niepoddające się weryfikacji kryteria ustalania kursów kupna i sprzedaży walut obcych, stanowiących narzędzie indeksacji kredytu i rat jego spłaty, wpływając na wysokość własnych korzyści finansowych i generując dla kredytobiorcy dodatkowe i nieprzewidywalne co do wysokości koszty kredytu, klauzule te rażąco naruszają zasadę równowagi kontraktowej stron na niekorzyść konsumentów, a także dobre obyczaje, które nakazują, by ponoszone przez konsumenta koszty związane z zawarciem i wykonywaniem umowy, o ile nie wynikają z czynników obiektywnych, były możliwe do przewidzenia, a sposób ich generowania poddawał się weryfikacji (Tak: Sąd Apelacyjny w Warszawie w wyroku z 21 października 2011 roku, w sprawie VI ACa 420/11, M.Pr.Bank. 2012/6/14-23).

Zgodzić się należy z poglądem Sądu Najwyższego wyrażonym w wyroku z dnia 21 lutego 2013 roku (w sprawie sygn. akt I CSK 408/12. OSNC 2013/11/127), iż eliminacja ze stosunku prawnego postanowień uznanych za abuzywne nie prowadzi do zniweczenia całego stosunku prawnego, nawet gdyby z okoliczności sprawy wynikało, że bez tych postanowień umowa nie zostałaby zawarta. Wynika to z relacji między art. 58§3 k.c. a art. 3851 § 2 k.c., który jako przepis późniejszy i szczególny w stosunku do art. 58§3 k.c. eliminuje jego zastosowanie, ustanawiając w sytuacji określonej w jego §1 zasadę zachowania mocy wiążącej umowy. Ograniczeniem kompetencji przyznanych stronom w

art. 3531 k.c. jest ustawowe uregulowanie zawarte w art. 3851 k.c. ustanawiające sankcję niezwiązania konsumenta niedozwolonymi postanowieniami umownymi.

Przez zgodny zamiar stron rozumieć należy uzgodnione elementy faktyczne i prawne kształtujące istotne postanowienia umowy. Celem umowy jest najszerzej pojęty cel społeczno-gospodarczy konkretnej umowy. Twierdzenia stron w tym zakresie podlegają dowodzeniu w oparciu o ogólne reguły rozkładu ciężaru dowodu, najczęściej przy pomocy dowodu z przesłuchania stron i zeznań świadków (Tak SN w powołanym wyżej orzeczeniu). Zgodnie z ogólnymi regułami dowodowymi wynikającymi z art. 6 k.c. i 232 k.p.c. na powódzie ciążył obowiązek wykazania swego roszczenia zarówno co do zasady jak i wysokości. W ocenie Sądu powód nie sprostował temu obowiązkowi w niniejszej sprawie. Wobec zawarcia w umowie klauzul niedozwolonych (a w konsekwencji uznania ich za niewiążących dla stron umowy) na powódzie ciążył obowiązek wykazania wysokości ewentualnego zadłużenia.

W tym zakresie odnieść należy się do drugiego z podniesionych zarzutów i zakwestionowania ksiąg rachunkowych banku

Wskazując na zarzut nieudowodnienia wysokości dochodzonego roszczenia pozwana zakwestionowała złożony do akt sprawy wyciąg z ksiąg rachunkowych banku. Wskazała, iż powód dochodząc kwot wskazanych w pozwie powołał się przede wszystkim na wyciąg z ksiąg banku oraz wypowiedzenie umowy kredytu, nadto doręczył terminarz płatności odsetek. Pozwana twierdziła, iż powód nie dołączył dowodów z dokumentów, z których wynikałaby wysokość zadłużenia i historia kredytu, a dołączony do akt wyciąg z ksiąg banku stanowi dokument prywatny określający stanowisko powoda w zakresie wysokości dochodzonego roszczenia.

Odnosząc się do powyższego zarzutu wskazać należy, iż wyciąg z ksiąg rachunkowych banku stanowi dokument prywatny. Warto przypomnieć iż Wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 15 marca 2011 r., w sprawie P 7/09 (OTK-A 2011/2/12), przepis art. 95 ust. 1 został uznany za niekonstytucyjny w zakresie, w jakim nadaje moc prawną dokumentu urzędowego księgom rachunkowym i wyciągom z ksiąg rachunkowych banku w odniesieniu do praw i obowiązków wynikających z czynności bankowych w postępowaniu cywilnym prowadzonym wobec konsumenta, co znalazło następnie wyraz w nowelizacji tego przepisu poprzez dodanie do art. 95 ust. 1a o treści: "moc prawna dokumentów urzędowych, o której mowa w ust. 1, nie obowiązuje w odniesieniu do dokumentów wymienionych w tym przepisie w postępowaniu cywilnym" ustawą z dnia 19 kwietnia 2013 r. o zmianie ustawy o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2013 r. poz. 613), która weszła w życie w dniu 20 lipca 2013 r.

Niemniej abstrahując od oceny możliwości potraktowania tego dokumentu jako dokumentu urzędowego, nie ulega wątpliwości, że powołany dokument spełnia wymogi co najmniej dokumentu prywatnego. Zawiera bowiem pieczęć banku i treść określonego oświadczenia wiedzy, wynikającej z ksiąg bankowych, podpisaną przez wyraźnie określoną osobę fizyczną - pracownika powodowego Banku. Także w literaturze przedmiotu panuje zgodność co do tego, że wyciągi z ksiąg bankowych stanowią co najmniej dokumenty prywatne, niezależnie od poglądów, co do ich urzędowego charakteru (Zbigniew Ofiarski, Komentarz do art. 95 Prawa bankowego, Lex).

Zgodnie z treścią art. 253 k.c. jeżeli strona zaprzecza prawdziwości dokumentu prywatnego albo twierdzi, że zawarte w nim oświadczenie osoby, która je podpisała, od niej nie pochodzi, obowiązana jest okoliczności te udowodnić. Jeżeli jednak spór dotyczy dokumentu prywatnego pochodzącego od innej osoby niż strona zaprzeczająca, prawdziwość dokumentu powinna udowodnić strona, która chce z niego skorzystać. Powyższy przepis nakłada zatem na powoda obowiązek udowodnienia okoliczności wynikających z wyciągu z ksiąg rachunkowych banku, w sytuacji zakwestionowania tego dokumentu przez pozwaną. Ustosunkowując się do zarzutów zawartych w sprzeciwie pełnomocnik powoda dołączył dokumenty m.in. szczegółowy harmonogram spłaty kredytu. Warto jednak pamiętać, iż w omawianej sprawie kredyt udzielony pozwanej uruchamiany był w PLN i w tej walucie pozwana spłacała od listopada 2005 roku raty. Mechanizm przeliczenia waluty na złoty oparty był o niedozwolone klauzule umowne. W tej sytuacji nie jest możliwa prawidłowa ocena, czy uiszczono raty nie „nadpłacały” zobowiązania pozwanej i czy były ustalane prawidłowo. Zgodzić się zatem należy ze stanowiskiem pozwanej, iż złożone do akt dokumenty nie udowadniają

roszczenia zarówno co do zasady jak i wysokości. W oparciu o przedłożone dokumenty Sąd nie jest bowiem w stanie stwierdzić czy pozwana spłaciła swoje roszczenie, a jeśli nie to w jakiej wysokości zadłużenie ją obciąża.

Mając powyższe na uwadze Sąd zgodnie z powołanymi wyżej przepisami orzekł jak w sentencji. Powód jako strona przegrywająca miał obowiązek zwrotu przeciwnikowi kosztów postępowania stosownie do zasady wyrażonej w art. 98 k.p.c. Na koszty te składa się wynagrodzenie pełnomocnika ustalone zgodnie §2 pkt 6 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2015 roku, poz. 1800).

SSO Wojciech Modrzyński

(...)

ZARZĄDZENIE

1) (...)

2) (...)

(...)

(...)